

פרשת ויצא

בראשית כח 10 - לב 3

¹⁰ כח ¹⁰ יַעֲקֹב יָצָא מִבְּאֵר שֶׁבַע וְהָלַךְ לְחָרֹן. ¹¹ הוּא הִגִּיעַ לְמָקוֹם שֶׁנִּקְרָה לוֹ בְּדֶרֶךְ, וְלֵן שָׁם כִּי הִשְׁמֵשׁ שָׁקְעָה. אִזְ לָקַח אָבִן מֵאֲבְנֵי הַמָּקוֹם, הִנִּיחַ אוֹתָהּ מִתַּחַת לְרֵאשׁוֹ וּבַמָּקוֹם הַהוּא שָׁכַב. ¹² יַעֲקֹב חָלַם חֲלוֹם. בְּחִלּוּמוֹ, הִנֵּה גֵרָם מִדְּרָגוֹת עוֹמְדֵי עַל הָאָרֶץ וְרֵאשׁוֹ מִגִּיעַ לְשָׁמַיִם, וְהִנֵּה מְלֹאכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיורְדִים עָלָיו. ¹³ וְהִנֵּה יְהוָה עוֹמֵד מֵעָלָיו וְאוֹמֵר: "אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹרָהּ אָבִיךָ, וְאֱלֹהֵי יִצְחָק. אֵת הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָלֶיךָ אֶתֶּן לְךָ וְלְצִאֲצָאִיךָ. ¹⁴ צִאֲצָאִיךָ יִהְיוּ רַבִּים כַּעֲפֹר הָאָרֶץ. אֶתֶּךָ תִּתְּפֹשֵׁט לְכוּוֹן מֵעָרֵב וְלִמְזֹרַח וְלִצְפוֹן וְלִדְרוֹם. כָּל מִשְׁפְּחוֹת הָאָדָמָה יִתְּבָרְכוּ בְּךָ וּבְצִאֲצָאִיךָ. ¹⁵ הִנֵּה אֶתֶּךָ אֲנִי. אֲשֶׁמֶר אוֹתְךָ בְּכָל אֲשֶׁר תֵּלֵךְ וְאֲשִׁיב אוֹתְךָ אֶל הָאָדָמָה הַזֹּאת. לֹא אֶעֱזֹב אוֹתְךָ עַד שְׂאֲקִים כָּל מָה שֶׁהִבְטַחְתִּי לְךָ."

¹⁶ הִקְיֵץ יַעֲקֹב מִשְׁנָתוֹ וְאוֹמֵר: "אֲכֹן יְהוָה נִמְצָא בַּמָּקוֹם הַזֶּה, וְאֲנִי לֹא יָדַעְתִּי." ¹⁷ פָּחַד אַחֲזוֹ אוֹתוֹ וְאוֹמֵר: "כִּמָּה מְעוֹרֵר יִרְאָה הַמָּקוֹם הַזֶּה. זֶהוּ בּוֹדָאֵי בֵּית אֱלֹהִים, וְזֶהוּ שַׁעַר הַשָּׁמַיִם." ¹⁸ כַּאֲשֶׁר הַשָּׁמַיִם יַעֲקֹב בִּבְקָר לָקַח אֵת הָאָבִן שֶׁשָּׁם מִתַּחַת לְרֵאשׁוֹ, הִצִּיב אוֹתָהּ כְּמִצְבֵּה, וְשָׁפַךְ שָׁמֶן עַל רֵאשׁוֹ. ¹⁹ לְמָקוֹם הַהוּא קָרָא בֵּית אֵל, אֵף כִּי שָׁמָּה הִקוּדָם שֶׁל הָעִיר הַזֶּה לוֹז. ²⁰ אִזְ נָדַר יַעֲקֹב נֶדֶר וְאוֹמֵר: "אִם אֱלֹהִים יִהְיֶה אִתִּי וְיִשְׁמֹר אוֹתִי בְּדֶרֶךְ הַזֶּה שֶׁבָּהּ אֲנִי הוֹלֵךְ, וְיִתֵּן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבִגְד לְלַבֵּשׁ, ²¹ וְאֲנִי אָשׁוּב בְּשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי, אִזְ יִהְיֶה לִי יְהוָה לְאֱלֹהִים. ²² הָאָבִן הַזֶּה אֲשֶׁר שָׁמַתִּי לְמִצְבֵּה תִּהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים. וּמִכָּל מָה שֶׁאֶתֶּה תִּתֵּן לִי, מֵעַשָׂר אֶתֶּן לְךָ מִמֶּנּוּ."

^{כט} ¹ אִזְ נָשָׂא יַעֲקֹב אֵת רִגְלָיו וְהָלַךְ לְאֶרֶץ שֶׁל אַנְשֵׁי הַמְּזֹרַח. ² הוּא הִבִּיט וְרָאָה בְּאֵר בְּשָׂדֵה. שְׁלוֹשָׁה עֶדְרֵי צֶאֱן רִבְצוּ לִידָהּ, כִּי מִן הַבְּאֵר הַהִיא הָיוּ מִשְׁקִים אֵת הָעֶדְרִים. הָאָבִן שֶׁעַל פִּי הַבְּאֵר הִיְתָה גְדוֹלָה. ³ כְּשֶׁכָּל הָעֶדְרִים הָיוּ נֶאֱסָפִים לְשָׁם,

הָיוּ הָרוּעִים מְגוֹלְלִים אֶת הָאָבִן מֵעַל פִּי הַבָּאָר וּמִשְׁקִים אֶת הַצֵּאֵן, וְאַחַר כֵּן מְשִׁיבִים אֶת הָאָבִן לְמִקוּמָה עַל פִּי הַבָּאָר. ⁴ אָמַר לָהֶם יַעֲקֹב: "אֲחִי, מֵהֵיכָן אַתֶּם?", אָמְרוּ: "אֲנַחְנוּ מִחֶרֶן." ⁵ שָׁאַל אוֹתָם: "הֲאִם אַתֶּם מִפִּירִים אֶת לֶבֶן בֶּן נַחֹר?", עָנּוּ לוֹ: "מִפִּירִים אָנּוּ." ⁶ שָׁאַל אוֹתָם: "הַשְּׁלוֹם לּוֹ?" עָנּוּ לוֹ: "שְׁלוֹם. הִנֵּה רָחֵל בָּתוֹ מְגִיעָה עִם הַצֵּאֵן." ⁷ אָמַר לָהֶם: "רְאוּ, הַיּוֹם עוֹד אֶרְדֶּה, וְעֵדִין לֹא הִגִּיעַ הַזְּמַן לְאֶסֶף אֶת הַמִּקְנֵה. הִשְׁקוּ אֶת הַצֵּאֵן וּלְכוּ אִתּוֹ לְמִרְעָה." ⁸ אָמְרוּ לוֹ: "לֹא נוּכַל לַעֲשׂוֹת דָּבָר לְפָנַי שְׁכָל הָעֵדָרִים יֵאֲסֹפוּ, וְהָרוּעִים יִגְלְלוּ אֶת הָאָבִן מֵעַל פִּי הַבָּאָר. רַק אִזְ נִשְׁקָה אֶת הַצֵּאֵן."

⁹ בְּעוֹד הוּא מְדַבֵּר אִתָּם הִגִּיעָה רָחֵל עִם הַצֵּאֵן שֶׁל אָבִיהָ, כִּי הִיָּתָה רוּעָה. ¹⁰ כַּאֲשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת רָחֵל בַּת לֶבֶן אֲחִי אִמּוֹ, וְאֵת צֵאֲנוֹ שֶׁל לֶבֶן אֲחִי אִמּוֹ, נִגַּשׁ וְגָלַל אֶת הָאָבִן מֵעַל פִּי הַבָּאָר, וְהִשְׁקָה אֶת צֵאֲנוֹ שֶׁל לֶבֶן אֲחִי אִמּוֹ. ¹¹ אִזְ נִשַּׁק יַעֲקֹב לְרָחֵל, הָרִים אֶת קוּלוֹ וּבָכָה. ¹² יַעֲקֹב סִפֵּר לְרָחֵל שֶׁהוּא קְרוֹב מִשְׁפָּחָה שֶׁל אָבִיהָ, וְשֶׁהוּא בְּנֵה שֶׁל רַבְקָה. הִיא רָצָה וְסִפְרָה עַל כֵּן לְאָבִיהָ. ¹³ כַּאֲשֶׁר שָׁמַע לֶבֶן עַל אוֹדוֹת יַעֲקֹב בֶּן אָחוֹתוֹ, הוּא רָץ לְקִרְאָתוֹ, חִבַּק וְנִשַּׁק אוֹתוֹ, וְהִבִּיא אוֹתוֹ אֶל בֵּיתוֹ. יַעֲקֹב סִפֵּר לְלֶבֶן אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. ¹⁴ אָמַר לוֹ לֶבֶן: "אֲכֹן, אַתָּה עֲצָמִי וּבִשְׂרִי," וַיַּעֲקֹב נִשְׂאָר אֶצְלוֹ חֹדֶשׁ יָמִים.

¹⁵ אִזְ אָמַר לֶבֶן לְיַעֲקֹב: "הֲאִם מִפְּנֵי שֶׁאַתָּה קְרוֹב מִשְׁפָּחָה שְׁלִי תַעֲבֹד עֲבוּרֵי בְּחֻנָּם? אֲמַר לִי מָה יִהְיֶה שְׂכָרְךָ." ¹⁶ לְלֶבֶן הָיוּ שְׁתֵּי בָנוֹת, שֵׁם הַגְּדוֹלָה לֵאָה וְשֵׁם הַקְּטָנָה רָחֵל. ¹⁷ עֵינָיו לֵאָה רַכּוֹת*, וְאֵלוֹ רָחֵל הִיָּתָה יָפֶת תֹּאֵר וְגַם יָפֶת מְרֹאָה. ¹⁸ יַעֲקֹב אָהַב אֶת רָחֵל, וְעַל כֵּן עָנָה לְלֶבֶן: "אֶעֱבֹד אֶצְלָךָ שִׁבְעַ שָׁנִים עֲבוּר רָחֵל בְּתֶךָ הַקְּטָנָה." ¹⁹ אָמַר לוֹ לֶבֶן: "מוּטֵב לִי לָתֵת אוֹתָהּ לָךְ מֵאֲשֶׁר לָתֵת אוֹתָהּ לְאִישׁ אֲחֵר. הִשְׂאָר אִתִּי." ²⁰ עָבַד יַעֲקֹב עֲבוּר רָחֵל שִׁבְעַ שָׁנִים, וְהוּן הָיוּ בְּעֵינָיו כִּימִים אֶחָדִים, בְּגָלַל אֶהְבֵּתוֹ אוֹתָהּ. ²¹ אִזְ אָמַר יַעֲקֹב לְלֶבֶן: "תֵּן לִי אֶת אִשְׁתִּי, כִּי הַזְּמַן שָׂאוֹתוֹ קָבַעְנוּ הַסִּתִּים, וְאֲשַׁכֵּב אִתָּה." ²² אֶסֶף לֶבֶן אֶת כָּל אֲנָשֵׁי הַמָּקוֹם וְעָשָׂה

מִשְׁתָּהּ.²³ בְּעָרֵב לָקַח לְבָן אֶת בֵּתוֹ לֵאמֹר וְהִבִּיא אוֹתָהּ אֶל יַעֲקֹב, וְהוּא שָׁכַב אִתָּהּ.

²⁴ לְבָן נָתַן לָהּ אֶת זֶלְפָּה הַמִּשְׁרֶתֶת שְׁלוֹ לְהִיטֵת מִשְׁרֶתֶת לְלֵאָה בֵּתוֹ.

²⁵ כַּאֲשֶׁר הִגִּיעַ הַבְּקָר רָאָה יַעֲקֹב שֶׁהִיא לֵאָה. אַז אָמַר לְלֵבָן: "מָה עָשִׂיתָ לִּי?

הֲאִם לֹא עֲבַדְתִּי אֶצְלָךָ עֲבוֹר רָחֵל? לָמָּה רָמִית אוֹתִי?"²⁶ אָמַר לוֹ לְבָן: "לֹא נִהְיֶה

לַעֲשׂוֹת כָּךְ בַּמְקוֹמֵנוּ, לְתֵת לְאִישׁ אֶת הַצְּעִירָה לְפָנָי הַבְּכִירָה.²⁷ הַשְּׁלֵם אֶת

שְׁבַעַת יְמֵי הַמִּשְׁתָּה שֶׁל זֹאת, וְנָתַן לָךְ גַּם אֶת זֹאת תְּמוֹרֶת הָעֲבוֹדָה שֶׁתַּעֲבֹד

אֶצְלִי, עוֹד שְׁבַע שָׁנִים נוֹסְפוֹת."

²⁸ וְכֵן עָשָׂה יַעֲקֹב וְהַשְּׁלִים אֶת שְׁבוּעַת הַמִּשְׁתָּה שֶׁל זֹאת. אַז נָתַן לוֹ לְבָן אֶת

רָחֵל בֵּתוֹ לְאִשָּׁה.²⁹ לְבָן גַּם נָתַן לְרָחֵל בֵּתוֹ אֶת בְּלָהָה שֶׁפָּחַתוֹ, כִּדִּי שֶׁתִּהְיֶה

הַמִּשְׁרֶתֶת שְׁלָהּ.³⁰ יַעֲקֹב שָׁכַב גַּם עִם רָחֵל, וְגַם אָהַב אֶת רָחֵל יוֹתֵר מִלֵּאָה. הוּא

עָבַד אֶצֶל לְבָן שְׁבַע שָׁנִים נוֹסְפוֹת.

³¹ כַּאֲשֶׁר רָאָה יְהוָה שֶׁלֵּאָה שָׁנוּאָה, פָּתַח אֶת רַחֲמָהּ וְאָלוּ רָחֵל הִיטָה עֲקָרָה.

³² לֵאמֹר הָרְתָה וְיִלְדָה בֵּן וְקִרְאָהּ לוֹ רְאוּבֵן, כִּי אָמַרָה: "יְהוָה רָאָה אֶת הַסִּבָּל שֶׁלִּי,

וְעִכְשָׁו יֵאָהֵב אוֹתִי בְּעָלָי." ³³ הִיא הָרְתָה שׁוּב וְיִלְדָה בֵּן וְאָמַרָה: "מִכִּיּוֹן שִׁיְהוּהוּ

שָׁמַע שֶׁשָׁנוּאָה אֲנִי, הוּא נָתַן לִּי גַם אֶת הַבֵּן הַזֶּה," וְהִיא קִרְאָהּ לוֹ שִׁמְעוֹן.³⁴ הִיא

הָרְתָה שׁוּב וְיִלְדָה בֵּן וְאָמַרָה: "עִכְשָׁו, הִפְעַם, בְּעָלָי יִתְלַוָּה אֵלָי, כִּי יִלְדֶּנִּי לוֹ

שְׁלוֹשָׁה בָּנִים." עַל כֵּן קִרְאָהּ לוֹ לְוִי.³⁵ הִיא הָרְתָה שׁוּב וְיִלְדָה בֵּן וְאָמַרָה: "הִפְעַם

אוֹדָה לִיהוָה." לְכֵן קִרְאָהּ לוֹ יְהוּדָה. אַחֲרֵי זֶה חִדְּלָה לְלָדָת.

^{1b} כַּאֲשֶׁר רָאָתָה רָחֵל שֶׁאִין הִיא יוֹלְדֶת לְיַעֲקֹב, קִנְיָהּ בְּאֲחוֹתָהּ וְאָמַרָה לוֹ: "תֵּן

לִּי בָנִים, וְאִם לֹא, אֲנִי אָמוֹת." ² כָּעֵס יַעֲקֹב עַל רָחֵל וְאָמַר לָהּ: "הֲאִם אֲנִי בַּמְקוֹם

אֱלֹהִים, אֲשֶׁר מִנַּע מִמֶּךָ אֶת פְּרִי הַבֶּטֶן?" ³ אָמַרָה לוֹ: "הִנֵּה הַמִּשְׁרֶתֶת שְׁלִי בְּלָהָה.

שָׁכַב אִתָּהּ וְהִיא תִלְדַּ עֲבוּרִי, וְדָרְכָה גַם אֲנִי אֶהְיֶה אִם לְבָנִים." ⁴ נָתַנָּה לוֹ רָחֵל

אֶת בְּלָהָה הַמִּשְׁרֶתֶת שְׁלָהּ לְאִשָּׁה, וַיַּעֲקֹב שָׁכַב אִתָּהּ.⁵ בְּלָהָה הָרְתָה וְיִלְדָה

לְיַעֲקֹב בֵּן.⁶ אַז אָמַרָה רָחֵל: "אֱלֹהִים דֵּן אוֹתִי וְגַם שָׁמַע בְּקוֹלִי וְנָתַן לִּי בֵּן." לְכֵן

קִרְאָהּ לוֹ דָּן.⁷ בְּלָהָה, מִשְׁרֶתֶת רָחֵל, הָרְתָה שׁוּב וְיִלְדָה בֵּן שְׁנֵי לְיַעֲקֹב.⁸ אָמַרָה

רָחֵל: "מֵאֲבָקִים אֲדִירִים נֶאֱבַקְתִּי עִם אֲחוֹתִי וְגַם גְּבַרְתִּי עָלָיָהּ." הִיא קִרְאָהּ לְבֵן

נִפְתָּלִי.

⁹ כַּאֲשֶׁר רָאִתָּה לֵאָה שֶׁהִיא חֹדְלָה לְלֹדֶת, לִקְחָה אֶת זֶלְפָּה שִׁפְחָתָה וְנִתְּנָה
אוֹתָהּ לְיַעֲקֹב לְאִשָּׁה. ¹⁰ זֶלְפָּה, מְשֻׁרְתֵת לֵאָה, יִלְדֶה בֶן לְיַעֲקֹב. ¹¹ אָמְרָה לֵאָה:
”בָּא גָד!” וְקִרְאָה לוֹ גָד. ¹² זֶלְפָּה, מְשֻׁרְתֵת לֵאָה, יִלְדֶה בֶן שְׁנֵי לְיַעֲקֹב. ¹³ אָמְרָה
לֵאָה: ”כֹּה מְאֻשֶׁרֶת אֲנִי וְנָשִׁים תֹּאמְרֵנָה לִי, אֲשֶׁרִיד, וְהִיא קִרְאָה לוֹ אֲשֶׁר.
¹⁴ בִּימֵי קִצִּיר הַחֲטִיִּם הִלְךְ רֵאוּבֵן, מֵצֵא דוֹדָאִים בְּשָׂדֵה, וְהִבִּיא אוֹתָם אֶל לֵאָה
אָמוּ. אָמְרָה רָחֵל אֶל לֵאָה: ”תְּנִי לִי בְּבִקְשָׁה מְדוֹדָאִי בְּנֵה.” ¹⁵ אָמְרָה לָהּ לֵאָה:
”הֲאִם לֹא דֵי שְׁלִקְחָתְךָ אֶת בַּעְלִי, אֶת רוּצָה לִקְחַת גַּם אֶת הַדּוֹדָאִים שֶׁל בְּנֵי?”
עֲנִתָּה לָהּ רָחֵל: ”אִם בֶּן, יַעֲקֹב יִשְׁכַּב אִתְּךָ הַלַּיְלָה תְּמוֹרֶת הַדּוֹדָאִים שֶׁל בְּנֵה.”
¹⁶ יַעֲקֹב בָּא בַּעֲרֹב מִן הַשָּׂדֵה. יֵצֵאָה לֵאָה לִקְרֹאתוֹ וְאָמְרָה: ”תָּבוֹא אֵלַי, כִּי
שָׁכַרְתִּי אוֹתְךָ תְּמוֹרֶת דּוֹדָאִי בְּנֵי.” וְהוּא שָׁכַב אִתָּה בַּלַּיְלָה הַהוּא.
¹⁷ אֱלֹהִים שָׁמַע אֶל לֵאָה, וְהִיא הִרְתָּה וַיִּלְדֶה לְיַעֲקֹב בֶּן חַמִּישִׁי. ¹⁸ אָמְרָה לֵאָה:
”אֱלֹהִים נָתַן לִי אֶת שְׁכָרִי עַל כֵּךְ שִׁנַּתִּיתִי אֶת הַמְשֻׁרְתֵת שְׁלִי לְאִישִׁי.” הִיא קִרְאָה
לוֹ יִשְׁשֻׁכָּר. ¹⁹ לֵאָה שׁוֹב הִרְתָּה, וַיִּלְדֶה לְיַעֲקֹב בֶּן שְׁשִׁי. ²⁰ אָמְרָה לֵאָה: ”אֱלֹהִים
נָתַן לִי מִתְּנָה טוֹבָה, וְהִפְעֵם אִישִׁי יִכְבֵּד אוֹתִי, כִּי יִלְדֶתִי לוֹ שְׁשֵׁה בָּנִים.” הִיא
קִרְאָה לוֹ זְבוּלוֹן. ²¹ לְאַחַר מִכֵּן יִלְדֶה לֵאָה בֵּת וְקִרְאָה לָהּ דִּינָה.
²² אֱלֹהִים זָכַר אֶת רָחֵל, שָׁמַע אֶלֶיהָ וּפָתַח אֶת רַחְמָה. ²³ הִיא הִרְתָּה וַיִּלְדֶה בֶּן,
וְאָמְרָה: ”אֶסֶף אֱלֹהִים אֶת חֲרָפְתִּי.” ²⁴ הִיא קִרְאָה לוֹ יוֹסֵף כִּי אָמְרָה: ”יְהִי רְצוֹן
וְהוּוּהוּ יוֹסֵף לִי עוֹד בֶּן.”
²⁵ כַּאֲשֶׁר יִלְדֶה רָחֵל אֶת יוֹסֵף, אָמַר יַעֲקֹב אֶל לָבֵן: ”הֲרִשָׁה לִי לִלְכֹת וְאַחֲזֹר אֶל
מְקוֹמִי וְאֶל אֶרְצִי. ²⁶ תֵּן לִי אֶת נְשׁוֹתַי וְאֶת יְלָדֵי, אֵלֶּה אֲשֶׁר עֲבַדְתִּי בְּעַבְדוּרָם
אֶצְלָךְ, וְאוֹכַל לִלְכֹת. הֲרִי אֶתָּה יוֹדֵעַ אֶת הָעֲבוּדָה אֲשֶׁר עֲבַדְתִּי עִבְוֹרָה.” ²⁷ אָמַר
לוֹ לָבֵן: ”בְּבִקְשָׁה, אִם מְצֵאתִי חֵן בְּעֵינַיִךְ. נַחֲשֵׁתִי בְּקִסְמִים וְגִלִּיתִי שִׁיהוּהוּ בְּרָךְ
אוֹתִי בְּזִכְוֹתֶךָ.” ²⁸ עוֹד אָמַר: ”נִקֵּב אֶת הַשָּׂכָר שֶׁתְּרַצָּה מִמֶּנִּי וְאֶתֵּן לָךְ.” ²⁹ אָמַר
לוֹ יַעֲקֹב: ”אֶתָּה הֲרִי יוֹדֵעַ כִּמָּה עֲבַדְתִּי בְּשִׁבְלֶךָ, וְכִמָּה גָדַל הַמְקָנָה שְׁלָךְ תַּחַת

ידי.³⁰ כי מעט היה לה לפני שבאתי והוא התרבה מאוד, ויהוה ברוך אותך בגללי, אבל עכשו, מתי אדאג גם אני למשפחתי?"

³¹ שאל אותו לבן: "מה תרצה שאתן לה?" ענה יעקב: "אל תתן לי דבר, אבל אם תסכים לדבר הזה, אשוב לרעות את צאנה ולשמר עליו.³² תן לי לעבר היום בין כל הצאן שלך, ולהוציא משם כל שה הנושא נקדות או כתמים, ואת כל הכבשים החומים, ואת העזים עם הנקדות והכתמים. זה יהיה שכרי.³³ ומאחר יותר הישר שלי יעיד למעני, באשר תבוא לבדק את שכרי אשר לקחתי. כל העזים שאינם עם נקדות או כתמים וכל הכבשים שאינם חומים, תדע שהם גנובים אצלי."³⁴ אמר לו לבן: "אני מסכים, שיהיה כדברך."

³⁵ והוציא ביום ההוא את התישים עם הנקדות והכתמים ואת כל העזים עם הנקדות והכתמים, כל אלה שיש להם כתמים לבנים, ואת כל הכבשים החומים, ונתן אותם להשגחת בניו.³⁶ הוא שם אותם במרחק של שלושה ימי הליכה בינו לבין יעקב, בעוד יעקב המשיך לרעות את שאר הצאן של לבן.

³⁷ לקח לו יעקב מקלות לחים מעץ לבנה, לוז וערמון, וחתך בקלפתם חתכים עד שלבן העץ במקלות נחשף לעין.³⁸ הוא הניח את המקלות עם החתכים ברהטים ובשקתות* המים, אשר אליהם בא הצאן לשותות, ושם אותם לפני נקבות הצאן, כדי שיתיחמו* כשהן באות לשותות.³⁹ נקבות הצאן התעברו מול המקלות, וילדו ולדות עם נקדות, טלאים וכתמים.⁴⁰ ויעקב הפריד את הכבשים ובעת יחומן הפנה את פני הצאן אל כל המנקדים או חומים בצאן לבן. וכך הוא שם לעצמו עדרים נפרדים ולא ערבב אותם עם צאן לבן.⁴¹ בכל פעם שנקבות הצאן החזקות התיחמו, הציב יעקב לעיניהן את המקלות ברהטים, כדי שיתיחמו למראה המקלות.⁴² לעיני נקבות הצאן החלשות לא הציב מקלות. כך קבל לבן את הנקבות החלשות, ויעקב את החזקות.⁴³ יעקב זכה לעשר רב מאוד. היה לו צאן רב, משרתות ועבדים, וגמלים וחמורים.

* 38.30 רהטים ושקתות – כלי קבול למים להשקיית החיות.
* 38.30 יתיחמו – היו מוכנות להתעבר.

לא¹ שָׁמַע יַעֲקֹב אֶת דְּבַרֵי בְנֵי לָבֵן. וְכֵן אָמְרוּ: "יַעֲקֹב לָקַח אֶת כָּל מָה שֶׁשִּׁיָּךְ לְאָבִינוּ, וּמָמָה שֶׁשִּׁיָּךְ לְאָבִינוּ הוּא עָשָׂה אֶת כָּל הָעֵשָׂר הַזֶּה."² רָאָה יַעֲקֹב אֶת יַחֲסוֹ שֶׁל לָבֵן אֵלָיו, וְשָׁם לֵב שָׁאִינוּ כְּתַמוּל שְׁלֹשׁוֹם.³ אַז אָמַר יְהוָה אֶל יַעֲקֹב: "שׁוּב אֶל אֶרֶץ אֲבוֹתֶיךָ וְאֶל קְרוֹבֶיךָ, וְאָנִי אֶהְיֶה אִתְּךָ."

⁴ שָׁלַח יַעֲקֹב וְקָרָא לְרַחֵל וּלְלָאָה אֶל הַשָּׂדֶה, אֶל מְקוֹם צֹאנוֹ.⁵ אָמַר לָהֶן: "אָנִי רוֹאֶה עַל פְּנֵי שֶׁל אָבִיכֶן שֶׁיַּחֲסוֹ אֵלַי אֵינְנוּ כְּתַמוּל שְׁלֹשׁוֹם, אֲךָ אֱלֹהֵי אָבִי הֵיךְ אִתִּי.⁶ הֲרִי אֶתֶן יוֹדְעוֹת כִּי בְּכָל כּוֹחֵי עַבְדְּתִי עֵבוֹר אָבִיכֶן.⁷ וְאֵלוֹ אָבִיכֶן רַמָּה אוֹתִי, וְהַמִּיר אֶת מִשְׁכְּרָתִי עֶשֶׂר פְּעָמִים, אֲבָל אֱלֹהִים לֹא נָתַן לוֹ לְהִרְעֵ לִי.⁸ אִם אָמַר: 'שִׁכְרָךְ יִהְיֶה הַכְּבָשִׁים עִם הַנְּקֻדוֹת', הַמְּלִיטוּ כָּל הַצֹּאן טְלָאִים עִם נְקֻדוֹת. אִם אָמַר: 'שִׁכְרָךְ יִהְיֶה הַכְּבָשִׁים עִם הַפְּסִים', הַמְּלִיטוּ כָּל הַצֹּאן טְלָאִים עִם פְּסִים.⁹ כֵּן לָקַח אֱלֹהִים אֶת מְקַנְהַ אָבִיכֶם וְנָתַן לִי.¹⁰ בְּתַקוּפַת יַחֲוֹם הַצֹּאן הִרְמַתִּי אֶת עֵינַי וְרִאִיתִי בַּחֲלוּם, וְהִנֵּה הַזְּכָרִים שֶׁעָלוּ לְהִרְבִּיעַ אֶת הַצֹּאן הָיוּ עִם פְּסִים, נְקֻדוֹת וְטְלָאִים.¹¹ אַז אָמַר לִי מִלֶּאךְ הָאֱלֹהִים בַּחֲלוּם: 'יַעֲקֹב, וְאָמַרְתִּי: 'הַנְּנִי'.¹² וְהוּא אָמַר: 'הֵרִם אֶת עֵינֶיךָ, וְרִאֶה שֶׁכָּל הַזְּכָרִים הָעוֹלִים עַל הַצֹּאן הֵם עִם פְּסִים, נְקֻדוֹת וְטְלָאִים, כִּי רִאִיתִי אֶת כָּל מָה שֶׁלָּבֵן עוֹשֶׂה לָּךְ.¹³ אָנִי הָאֵל שֶׁל בֵּית אֵל, אֲשֶׁר שָׁם מִשְׁחַת מִצְבֵּה, וְאֲשֶׁר שָׁם נְדָרְתִּי לִי נֹדֵר. כָּעֵת קוּם, צֵא מִן הָאָרֶץ הַזֹּאת וְשׁוּב אֶל אֶרֶץ קְרוֹבֶיךָ."¹⁴ עָנָו רַחֵל וְלָאָה וְאָמְרוּ לוֹ: "הֵאֵם יֵשׁ לָנוּ עוֹד חֵלֶק וְנַחֲלָה בְּבֵית אָבִינוּ?¹⁵ הֵאֵם לֹא נַחֲשַׁבְנוּ בְּעֵינַי לְזָרוֹת? הֲרִי הוּא מְכַר אוֹתָנוּ וְכֹלָה לְחַלוּטִין אֶת פְּסָפְנוּ.¹⁶ הֲרִי כָּל הָעֵשָׂר אֲשֶׁר לָקַח אֱלֹהִים מֵאָבִינוּ, שִׁיָּךְ לָנוּ וּלְבָנֵינוּ. וְכַעַת, כָּל מָה שֶׁאֱלֹהִים אָמַר לָךְ, עֲשֵׂה!"

¹⁷ קָם יַעֲקֹב וְהוֹשִׁיב אֶת בְּנָיו וְאֶת נְשׂוֹתָיו עַל גְּבֵי הַגְּמְלִים.¹⁸ הוּא הוֹבִיל אֶת כָּל הַמְּקַנְהַ שָׁלוֹ וְאֶת כָּל רְכוּשׁוֹ אֲשֶׁר רְכָשׁ, מְקַנְהַ רְכוּשׁוֹ אֲשֶׁר רְכָשׁ בְּפָדוֹן אָרֶם, כְּדִי לָבוֹא אֶל יִצְחָק אָבִיו, לְאֶרֶץ כְּנָעַן.¹⁹ כַּאֲשֶׁר הִלֵּךְ לָבֵן לְגִזּוֹ אֶת צֹאנוֹ, גָּנְבָה רַחֵל אֶת אֱלִילֵי הַבַּיִת שֶׁהָיוּ שִׂיכִים לְאָבִיהָ.

²⁰ יַעֲקֹב הוֹלִיךְ אֶת לָבֵן הָאֶרְמִי שׁוֹלֵל, וְלֹא אָמַר לוֹ שֶׁהוּא עוֹמֵד לְבָרַח.²¹ הוּא בָּרַח עִם כָּל מָה שֶׁהָיָה לוֹ, קָם וְעָבַר אֶת הַנָּהָר, וְהִלֵּךְ בְּכוּוֹן הַר הַגְּלָעַד.²² בַּיּוֹם

השלישי נאמר ללבן שיעקב ברח. ²³ הוא לקח אתו את קרוביו ורדף אחרי יעקב במשך שבעה ימים, עד שהדביק אותו בהר הגלעד. ²⁴ בחלום הלילה בא אלהים אל לבן הארמי ואמר לו: "הזהר לך! אל תדבר עם יעקב על דבר, טוב או רע." ²⁵ לבן השיג את יעקב, שהקים את אהלו בהר. גם לבן הקים עם קרוביו את אהלו בהר הגלעד. ²⁶ אמר לבן ליעקב: "מה עשית? הולכת אותי שולל, והובלת את בנותי כמו שבויות מלחמה." ²⁷ למה ברכת בסתר ורמית אותי. ולא אמרת לי, כדי שהייתי שולח אותך בשמחה ובשירים, בתף ובלירה? ²⁸ לא אפשרת לי אפלו לנשק את נכדי ובנותי. עשית כעת מעשה סכלות. ²⁹ יש לי הכוח לפגוע בכם, אך אלהי אביכם אמר לי אמש: 'הזהר לך ואל תדבר עם יעקב על דבר, טוב או רע.' ³⁰ כעת, אתה אכן עזבת פי השתוקקת מאוד לבית אביה, אבל למה גנבת את אלהי?"

³¹ ענה יעקב ואמר ללבן: "מפני שפחדתי, כי חשבתי שאולי תגזל ממני את בנותיך. ³² האדם שאצלו תמצא את אלהיה, לא יחיה. עמד מול קרובינו, זהה מה ששיך לך מכל מה שמצוי אצלי, וקח אליה." ויעקב לא ידע שרחל גנבה אותם.

³³ נכנס לבן לאהל של יעקב, לאהל לאה ולאהל שתי המשרתות, ולא מצא את התרפים. אז יצא מאהל לאה ונכנס לאהל רחל. ³⁴ לקחה רחל את אלילי הבית, הניחה אותם באפך הגמל והתישבה עליהם. משש לבן בכל האהל ולא מצא. ³⁵ אמרה רחל לאביה: "אדוני, אל תכעס על כך שאיני יכולה לקום לקראתך, זה מכיון שיש לי דרך נשים." חפש לבן ולא מצא את אלילי הבית. ³⁶ כעס יעקב והשמיע את טענותיו כנגד לבן. וכך אמר: "מה פשעתי ומה חטאתי, מדוע רדפת אחרי? ³⁷ כאשר מששת את כל כלי, מה מצאת מכל כלי ביתך? שים פה ממול קרובי וקרוביה, והם ישפטו בין שנינו. ³⁸ בעשרים השנים שאני עובד אצלך, כבשותיה ועזיה לא הפילו את הולדות שלהן, ולא אכלתי מהאילים של צאנה. ³⁹ כשאחת מצאנה נטרפה לא הבאתי את פגרה אליה, אלא

שְׁלַמְתִּי בְּעֲצָמַי בְּעַד הַנֶּזֶק. אַתָּה דִרְשֵׁתָּ מִמּוֹנֵי אֶת מָה שֶׁנִּגְנַב בַּיּוֹם, וְאֵת מָה שֶׁנִּגְנַב בַּלַּיְלָה.⁴⁰ כִּךְ הָיָה לִי: בַּיּוֹם אָכַל אוֹתֵי הַחֶם וּבַלַּיְלָה הִקַּר, וּשְׁנַתִּי נִדְּדָה מֵעֵינַי.⁴¹ בְּעֶשְׂרִים הַשָּׁנִים שֶׁבָּהוּ הָיִיתִי בְּבֵיתְךָ, עֲבַדְתִּי אֶצְלֶךָ אַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנִים עֲבוּר שְׁתֵּי בְנוֹתֶיךָ וְשֵׁשׁ שָׁנִים עֲבוּר צֹאנֶךָ, וְאַתָּה שְׁנִיתָ אֶת מִשְׁכַּרְתִּי עֶשֶׂר פְּעָמִים.⁴² אִם אֱלֹהֵי אָבִי, אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם וּפְחַד יִצְחָק, לֹא הָיָה אֵתִי, הֲרִי שֶׁעֲכָשׁוּ הָיִיתָ שׁוֹלַח אוֹתִי בְיַדִּים רִיקוֹת. אֲךָ אֱלֹהִים רָאָה אֶת סִבְלִי וְאֵת עֲבוֹדָתִי הַקָּשָׁה, וְלָכֵן הוֹכִיחַ אוֹתְךָ אָמֵשׁ.”

⁴³ עָנָה לָבֵן וְאָמַר לְיַעֲקֹב: “הַבְּנוֹת בְּנוֹתֵי וְהַבָּנִים נִכְדֵי וְהַצֹּאן צֹאנֵי, וְכֹל מָה שֶׁאַתָּה רוֹאָה שֵׁיךְ לִי. וּבִאֲשֶׁר לְבְנוֹתֵי אֱלֹהִים, מָה אֶעֱשֶׂה לָהֶן הַיּוֹם, אוֹ לְבִנְיָהֶן אֲשֶׁר יִלְדוּ? ⁴⁴ וְכַעֲתָ, בּוֹא וְנִכְרַת בְּרִית, אֲנִי וְאַתָּה, וְהִיא תִהְיֶה עֵדָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ.”⁴⁵ לָקַח יַעֲקֹב אֶבֶן וְהִקִּים מִמֶּנָּה מִצְבָּה. ⁴⁶ אָמַר יַעֲקֹב לְקְרוּבָיו שֶׁל לָבֵן: “לָקְטוּ אֲבָנִים.” הֵם לָקְחוּ אֲבָנִים וַעֲשׂוּ גֵל, וְאָכְלוּ שֵׁם לֵיד הַגֵּל. ⁴⁷ לָבֵן קָרָא לְגֵל יֶגֶר שְׁהִדּוּתָא*, וַיַּעֲקֹב קָרָא לוֹ גֵלְעָד. ⁴⁸ אָמַר לָבֵן: “הַגֵּל הַזֶּה הוּא עַד בֵּינִי וּבֵינֶךָ הַיּוֹם.” לָבֵן הוּא נִקְרָא גֵלְעָד, ⁴⁹ וְגַם מִצְפָּה, כִּי הוּא אָמַר: “יְהִי רְצוֹן וַיְהוּהוּ יִצְפָּה בִּי וּבְךָ, כְּשֶׁלֹּא נִרְאָה אִישׁ אֶת רַעְהוּ. ⁵⁰ אִם תִּעֲנֶה אֶת בְּנוֹתֵי, אוֹ תִקַּח נָשִׁים בְּנוֹסָף עַל בְּנוֹתֵי, עַל אֵף שֶׁאֵין אִישׁ אֶתְנֶנּוּ, זָכַר שֶׁאֱלֹהִים הוּא עַד בֵּינִי וּבֵינֶךָ.”⁵¹ אָמַר לָבֵן לְיַעֲקֹב: “הִנֵּה הַגֵּל הַזֶּה, וְהִנֵּה הַמִּצְבָּה אֲשֶׁר הִקְמַתִּי בֵּינִי וּבֵינֶךָ. ⁵² עַד הַגֵּל הַזֶּה וְעַד הַמִּצְבָּה, שֶׁאֲנִי לֹא אֶעְבֹּר אֶת הַגֵּל הַזֶּה אֵלֶיךָ, וְשֶׁאַתָּה לֹא תִעְבֹּר אֶת הַגֵּל הַזֶּה וְאֵת הַמִּצְבָּה הַזֹּאת אֵלַי כְּדֵי לַעֲשׂוֹת רַעְהוּ. ⁵³ יִשְׁפְּטוּ בֵּינֵינוּ אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם וְאֱלֹהֵי נַחֲוֹר, אֱלֹהֵי אֲבִיהֶם יִשְׁפְּטוּ בֵּינֵינוּ.” וַיַּעֲקֹב נִשְׁבַּע בְּפַחַד אָבִיו יִצְחָק. ⁵⁴ אַז זָבַח יַעֲקֹב זָבַח בָּהָר וְקָרָא לְקְרוּבָיו לֶאֱכֹל אֶת הָאֶכֶל. הֵם אָכְלוּ אֶת הָאֶכֶל וְלָנוּ בָהָר.

^{1ב} לָבֵן הִשְׁפִּים בְּבִקְרָה, נָשַׁק לְנִכְדָּיו וּלְבְנוֹתָיו וּבִרְךָ אוֹתָם. אַז הִלֵּךְ לָבֵן וַחֲזַר לְמִקְוָמוֹ.² יַעֲקֹב הִמְשִׁיךְ בְּדַרְכּוֹ וּמִלֵּאכֵי אֱלֹהִים פָּגְשׁוּ אוֹתוֹ.³ כַּאֲשֶׁר רָאָה אוֹתָם אָמַר יַעֲקֹב: “זֶה מַחְנֵה אֱלֹהִים,” וְקָרָא אֶת שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא מַחְנֵים.

* 47.31 יֶגֶר שְׁהִדּוּתָא – גֵל הַעֲדוֹת (בְּאַרְמִית).